

**ATMINTINĖ KLIENTAMS, PREKIŲ TIEKĖJAMS, PASLAUGŲ TEIKĖJAMS, RANGOVAMS
ATLIEKANTIEMS DARBUS IR TEIKIANTIEMS PASLAUGAS
AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ GRUPĖS ĮMONIŲ TERITORIJOJE
DĖL DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMŲ**

Darbuotojų sauga ir sveikata, aplinkosauga bei eismo sauga yra AB „Lietuvos geležinkeliai“ grupės prioritetas! Užtikriname, kad profesinė rizika darbo vietose būtų nuolat vertinama, darbuotojai būtų išmokyti, instrukuoti ir informuojami apie galimus rizikos veiksnius ir apsisaugojimo nuo jų priemones bei siektų, kad nulis nelaimingų atsitikimų būtų vienintelė priimtina statistika. To paties reikalaujame ir iš mūsų Klientų, Prekių tiekėjų, Paslaugų teikėjų ir Rangovų (toliau – Tretieji asmenys). Visose veiklos srityse darbuotojų sauga ir sveikata yra ir visada bus svarbiausia!

TREČIŲJŲ ASMENŲ DARBUOTOJŲ INSTRUKTAVIMAS

Kiekvienas Trečiųjų asmenų darbuotojas prieš pradėdamas dirbti AB „Lietuvos geležinkeliai“ grupės įmonių (toliau – LTG) teritorijoje privalo išklausti darbuotojų saugos ir sveikatos bei priešgaisrinės saugos instruktavimą, būti išmokytas dirbti padidintos rizikos (pavojingus) darbus ir turi išmanyti kaip elgtis dirbant pavojingojoje geležinkelio zonoje (kai aktualu). Trečiųjų asmenų darbuotojus instruktuoja jų darbdavio įgaliotas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje asmuo.

Trečiųjų asmenų darbdavio įgaliotas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje asmuo iki darbo LTG teritorijoje pradžios privalo supažindinti objekte dirbsiančius darbuotojus su šiais dokumentais:

- šioje atmintinėje nurodytais LTG teritorijoje esamais ar galinčiais pasireikšti rizikos veiksniais bei būtinomis apsaugos nuo šių veiksnių poveikio priemonėmis;
- objekto, kuriame bus vykdomi darbai ar teikiamos paslaugos, evakavimo planais;
- saugių takų atitinkamos stoties teritorijoje schema (kai aktualu);
- objekto privažiuojamųjų kelių eismo organizavimo instrukcija (kai aktualu).
- objekto kelių transporto judėjimo tvarka (kai aktualu).
- Kiti darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojantys lokaliniai norminiai teisės aktai (kai aktualu)

Nurodytus dokumentus Tretiesiems asmenims perduoda LTG kontaktinis asmuo, nurodytas sutartyje.

Kiekvienas darbuotojas, susipažindintas su minėtais dokumentais, privalo gerai juos žinoti ir vykdyti juose nurodytus reikalavimus. Jei darbuotojas nesuprato pateiktos instruktavimo medžiagos, jis privalo būti instrukuotas iš naujo.

TREČIŲJŲ ASMENŲ VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS

Darbo metu įvykus gaisrui, geležinkelių transporto eismo įvykiui, įvykiui, kurio metu Trečiųjų asmenų darbuotojas patiria žalą sveikatai, ar kitam incidentui, Tretieji asmenys privalo nedelsiant sustabdyti darbus ir apie tai pranešti LTG kontaktiniam asmeniui. Įvykus ekstremaliai situacijai, Tretieji asmenys turi sustabdyti visus darbus ir patraukti savo darbuotojus į iš anksto numatytą ir su LTG kontaktiniu asmeniu suderintą saugią vietą.

EISMO SAUGA IR DARBUOTOJŲ SAUGA GELEŽINKELYJE – SVARBIAUSIAS PRIORITETAS VISOJE AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ GRUPĖJE

APIE PASTEBĖTAS PAVOJINGAS VIETAS, NETINKAMAI ORGANIZUOJAMĄ DARBĄ, SAUGOS REIKALAVIMUS PAŽEIDŽIANČIUS DARBUOTOJŲ VEIKSMUS ĮMONIŲ GRUPĖJE, PRAŠOME NEDELSIANT INFORMUOTI SAVO TIESIOGINIUS VADOVUS IR SAUGOS SPECIALISTUS

KONTAKTAI:

Darbuotojų ir eismo sauga
El. paštas: sauga@ltg.lt
Tel.: +370 61946473

SAUGOKIME SAVE IR KITUS!

RIZIKOS VEIKSNIAI, GALINTYS PASIREIKŠTI LTG TERITORIJOJE

Kiekvienas žmogus įvertina riziką prieš atliekant, bet kokį veiksmą. Jeigu skubate, patiriate nemalonią įtemptą emocinę būseną, jaučiatės pavargęs, apatiškas ar trūksta budrumo. Rekomenduojama padaryti pertraukėlę, apmistant saugų elgesį, galimus incidentus ir įvykius, jų pasekmes. Ugdykime sau ir kitiems saugaus elgesio įpročius!

Pagrindiniai rizikos veiksniai galintys pasireikšti LTG teritorijoje ir rekomenduojamos apsaugojimo priemonės:

Veiksnyss	Apsaugos priemonės
<p>JUDANTIS TRANSPORTAS</p> 	<p>Vilkėti ne žemesnės nei 2-os klasės gerai matomą signalinę liemenę arba gerai matomus darbo drabužius (angl. high visibility). Laikytis draudžiamųjų, įspėjamųjų, įpareigojamųjų ir informacinių saugos ir sveikatos apsaugos ženklų reikalavimų. Einant keliais ar būnant geležinkelio pavoingojoje zonoje (zona, kuri tęsiasi 2,5 m į abi puses nuo kraštinių kelių kraštinių bėgių galvučių išorinių briaunų, arba zona, kuri tęsiasi nuo kraštinių kelių kraštinių bėgių galvučių išorinių briaunų iki asmenų prieigą prie geležinkelio kelio ribojančių techninių priemonių) būtina:</p> <ul style="list-style-type: none"> eiti tik per perėjas, pervažas, taip pat, nurodytais saugiais takais, įsitikinus, kad tai yra saugu ir neartėja geležinkelio riedmuo ar autotransportas; būti atidiems, įdėmiai klausytis artėjančių geležinkelio riedmenų skleidžiamų garsų, stoties garsinio ryšio pranešimų, geležinkelio riedmenų, autotransporto signalų bei skleidžiamų garsų; vengti bet kokių veiksmų (nesinaudoti ausinukais, mobiliojo ryšio priemonėmis ir pan., neapsigobti galvos gobtuvu), kurie atitrauktų dėmesį nuo aplinkos ir transporto eismo stebėjimo. Einant teritorijoje, kurioje vyksta intensyvus transporto priemonių eismas, būtina: eiti tik nustatytomis vietomis; būti atidiems ir stebėti judančias transporto priemones; <p>Transporto priemonių vairuotojai privalo važiuoti tik transporto priemonėmis nurodytais keliais ir laikytis kelių eismo taisyklių. Draudžiama statyti transporto priemonę arčiau kaip 2,5 m nuo geležinkelio kelio išorini bėgio išorinės briaunos</p>
PAVOJINGOS IR	Pavoingos vietos ir negabaritinės vietos yra paženklinotos pavoingos vietos ženkliniu. Darbuotojas turi būti atidus ir

<p>NEGABARITINĖS VIETOS</p> 	<p>nepriartėti prie pavojingos vietos ar stengtis jos išvengti. Artėjant geležinkelio riedmeniui ar transporto priemonei draudžiama būti tarp artėjančio riedmens ar transporto priemonės ir statinių, paženklinėtų pavojingos vietos žymėjimu. Jei laiptai paženklinėti pavojingos vietos ženkliniu, lipant laiptais būti atidiems įsitikinti ar pilna pėda statoma ant laiptų pakopos ir laikytis už turėklo.</p>
<p>ELEKTROS SROVĖS POVEIKIS</p> 	<p>Elektros traumos gali kilti dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prisilietimo prie neizoliuoto elektros laido ar kitos srovei laidžios dalies su įtampa; - prisilietimo vienu metu prie dviejų neizoliuotų laidų su įtampa; - pavojingo prisilietimo prie esančių su įtampa neizoliuotų elektros įrenginio dalių; - indukuotos įtampos šalia kontaktinio tinklo; <p>Draudžiama pavojingai priartėti prie LTG elektros įrenginių, dirbti jais/juose be atsakingų asmenų leidimo. Nepriartėti ir nepriartinti daiktų arčiau kaip 2 metrai iki geležinkelio kontaktinio tinklo. Norint apsisaugoti nuo elektros srovės poveikio darbe naudoti tik turinčius techninį pasą ir atitinkančius jo reikalavimus, išbandytus ir patikrintus darbo įrenginius. Prieš pradėdant darbą su elektros įrenginiu, būtina patikrinti ar įrenginys įžemintas, ar tvarkingas įžeminimo laidas.</p>
<p>TRIUKŠMAS</p> 	<p>Įrenginiai, mechanizmai, įrankiai skleidžia didelį triukšmą bei mažina darbuotojų darbingumą, duoda pradžią bendriems ir profesiniams susirgimams. Klausą veikia ne tik triukšmo stiprumas, bet ir ilgalaikis triukšmo poveikis. Apsisaugojimui būtina trumpinti triukšmo poveikio laiką, rinktis nutolusias nuo triukšmo šaltinio darbo vietas bei naudoti klausos apsaugos priemones.</p>
<p>LEKIANČYS DAIKTAS, SKEVELDROS</p> 	<p>Dėl atskilusių apdorojamos medžiagos dalelių kertant, kalant, šlifuojant ir pan. metalą ar kitą trapią medžiagą, kai dirba geležinkelio kelio mašinos, nesiartinti prie medžiagų apdorojimo vietų. Jei tai neįmanoma, naudoti apsauginius šalmsus ir veido apsaugos priemones (skydelius). Kai triukšmo poveikyje vykdomi darbai geležinkelio keliuose, turi būti imtasi papildomų priemonių apsaugoti darbuotojus nuo judančių riedmenų. Riedmenų judėjimui stebėti turi būti skiriamas stebėtojas, kuris neturi teisės atlikti kitų darbų.</p>
<p>GELEŽINKELIO KELKRAŠČIO SKALDA IR KLIUVINIAI</p> 	<p>Dėl skaldos, statinių bei inžinerinių komunikacijų dalių, esančių geležinkelio kelyje, kelkraštyje ir tarpukelėse galima suklupti, užkliūti, pargriūti. Būtina dėvėti avalynę neslidžiu padu, būti atidžiam, stebėti kliuvinius po kojomis. Geležinkelio stotyje darbuotojai turi eiti nustatytais maršrutais, kuo platesne tarpukele, peronu, perėja, sankasos kelkraščiu arba šalikele ir atidžiai stebėti eismą gretimuose keliuose, stebint tarpukelę, kurioje gali būti įvairių kliūčių.</p>
<p>KRENTANTYS DAIKTAI</p> 	<p>Darbų aukštyje atlikimo vietose, krovinių perkėlimo kranais zonose veikia daiktų užkritimo pavojus. Asmenims, nesusijusiems su šių darbų vykdymu, draudžiama artintis prie šių vietų, eiti į pavojingas zonas. Saugotis krovinių ar kitų daiktų kritimo nuo riedmenų. Naudoti apsauginius šalmsus.</p>

<p>POTENCIALIAI PAVOJINGI ĮRENGINIAI</p> <p>ATSARGIAI! PAVOJINGA ZONA</p> 	<p>Būti potencialiai pavojingų įrenginių (kranų, slėginių indų, katilų ir kt.) veikimo zonoje bei po pakeltais ar keliama krovniais draudžiama. Nesiartinti, neiti į pavojingą, pažymėtą ar atitvertą zoną. Dirbti su potencialiai pavojingais įrenginiais gali tik atitinkamus galiojančius pažymėjimus ir asmenines apsaugos priemonės turintys darbuotojai, su LTG įrenginiais – tik asmenys, kuriems šiai veiklai išduotas rašytinis leidimas.</p>
<p>VEIKIANTIS ĮRENGINYS, MECHANIZMAS</p> 	<p>Dėl mašinų, mechanizmų besisukančių dalių, movų, velenų, ventiliatorių menčių ir kitų judančių dalių, kurios gali įtraukti drabužius, o su jais ranką ir kitas kūno dalis. Draudžiama artintis prie veikiančių mašinų.</p>
<p>GABENAMI KROVINIAI</p> 	<p>Pavojų gali kelti įvairūs gabenami geležinkeliais pavojingi ir nuodingi krovniai. Galimi apsinuodijimai, įvairių kūno dalių cheminiai nudegimai. Pastebėjus iš riedmens lašantį krovinį, nedelsiant informuoti apie tai geležinkelio transporto darbuotojus, nesiartinti. Laikytis teritorijoje ar ant medžiagų talpų, vagonų esančių draudžiamųjų, įspėjamųjų bei nurodomųjų ženklų bei užrašų nurodymų.</p>
<p>ŽAIBAS</p> 	<p>Dirbant lauke ir pradėjus žaibuoti, būtina nutraukti darbus ir rekomenduojama būti patalpose. Perkūnijos metu nestovėti aukšiose vietose, po medžiais, arti vandens, rekomenduojama nebėgti. Labai pavojinga slėptis po aukštu statiniu arba kalvos viršūnėje, būti šalia metalinio aptvaro, oro elektros tiekimo linijos, dirbti statybinėmis bei žemės ūkio mašinomis. Lygioje vietoje patartina pritūpti, apglėbti kojas rankomis. Jeigu esate pastate, nesinaudokite elektriniais prietaisais, telefonu, nelieskite vandentiekio kranų, nebūkite šalia elektros įrenginių, dūmtraukių, krosnių arba stambių metalinių daiktų.</p>
<p>STICHINĖ GALIA</p> 	<p>Dėl uraganinio vėjo, vėtros ir pan. galimi įvairūs kūno sužalojimai. Apie artėjančias stichines nelaimes praneša Priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba. Būnant uždaroje patalpose patariama saugotis stiklo šukių, nuolaužų, nestovėti šalia langų ar kitų lengvai dūžtančių bei lūžtančių daiktų, o atvirose vietose slėptis daubose, grioviuose, prisispauti prie žemės, įsikibti į tvirtesnius medžius, kitus daiktus. Būtina vengti būti ant ir prie tiltų, elektros, dujų tinklų, pastočių, lengvos statybos sandėlių ir kitų statinių. Draudžiama slėptis po medžiais, stulpais, apgriuvusiuose statiniuose, glaustis prie elektros atramų. Rekomenduojama nutraukti darbus lauke, kai vėjo greitis viršija 15 m/s.</p>
<p>NETINKAMAS MIKROKLIMATAS IR NEPALANKIOS METEOROLOGINĖS SĄLYGOS</p> 	<p>Temperatūra, drėgmė, ventiliacija ir t.t. darbo vietoje – galimas neigiamas poveikis organizmui, nušalimas, saulės smūgis. Dirbant lauke, kai oro temperatūra žemesnė kaip -10°C, taip pat aukštesnė kaip +30°C, būtina ne rečiau kaip kas pusantros valandos daryti pertraukėles, ne trumpesnes kaip 10 minučių. Naudoti asmenines apsaugos priemones, įskaitant šilumą saugančius drabužius, avalynę, galvos apdangalus.</p>

<p>ERKĖS, VABZDŽIAI, GYVŪNAI GELEŽINKELIŲ TERITORIJOJE</p> 	<p>Įsisiurbus erkei - susirgimo erkiniu encefalitu rizika. Skiepytis nuo erkinio encefalito (nesant kontraindikacijų). Įgėlus gyvatei - nedelsiant vykti į asmens sveikatos priežiūros įstaigą. Įgeltos galūnės neveržti raiščiu, diržu ar pan. Širšės, vapsvos yra neprognozuojamos, gali įgelti be priežasties, ypač jei atsitiktinai priartėjama prie jų lizdo. Lėtai, nedarant staigių judesių, rekomenduojama atsitraukti, vabzdžių nevaikyti. Dėl gyvūno įkandimo atsiranda žaizda, kuri gali supūliuoti, todėl rekomenduojama dezinfekuoti. Pavojingi pasiutlige sergantys gyvūnai, nerekomenduojama eiti artyn ar liesti įtartinus gyvūnus. Užpuolus ir įkandus - neliesti žaizdos neplautomis rankomis, vykti į asmens sveikatos priežiūros įstaigą.</p>
<p>TRANSPORTUOJAMAS (KELIAMAS, NULEIDŽIAMAS), SANDĖLIUOJAMAS KROVINYS</p> 	<p>Netaisyklingai užkabinus krovinį, nesilaikant saugių atstumų nuo krovinio, būnant po keliamu krovinio, gabenant krovinį virš statinių, kuriuose randasi žmonės krovinys gali nukristi ir sužaloti darbuotojus. Būtina prieš darbų pradžią patikrinti kėlimo įrenginių techninę būklę, teisingai užkabinti krovinį (vadovaujantis stropavimo schema) ir jį teisingai gabenti. Nesaugiai, netvarkingai padėti daiktai, virsdami, krisdami nuo lentynų, stelažų gali sužaloti darbuotoją. Nekrauti daiktų nestabiliai ar ant lentynų krašto. Sunkius daiktus sandėliuoti žemutinėse stelažų lentynose.</p>
<p>CHEMINĖS MEDŽIAGOS (DYZELINAS, TEPALAI, BENZINAS)</p> 	<p>Tai medžiagos, kurios dėl savo fizinių – cheminių, cheminių arba toksikologinių savybių, naudojimo būdo ar buvimo darbo aplinkoje gali kelti pavojų darbuotojų sveikatai, sukelti mirtį ar ūmius bei lėtinius sveikatos sutrikimus. Paveikus odą chemine medžiaga gali pakenkti odai, akims, kvėpavimo takams. Apsisaugojimui būtina laikytis asmeninės higienos, valgyti, gerti ar rūkyti tik tam skirtose ir įrengtoje vietoje. Darbuotojai turi būti susipažinti su naudojamų cheminių medžiagų Saugos duomenų lapų turiniu, žinoti apie privalomas naudoti apsaugos priemonės, gesinimui ar neutralizavimui taikomas medžiagas.</p>
<p>ĮRENGINIŲ IR ĮRANKIŲ EKSPLOATAVIMO REIKALAVIMŲ NESILAIKYMAS</p> 	<p>Galimos traumos. Nuolat tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingomis ar nepatikrintomis darbo priemonėmis, įskaitant įrenginius, juos naudoti pagal paskirtį, laikantis jų eksploataavimo reikalavimų.</p>
<p>NETVARKINGOS DARBO PRIEMONĖS</p> 	<p>Naudojant netvarkingas, nepatikrintas darbo priemones, neatitinkančias darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, galimi įsipjovimai, įsidūrimai, ir kitokie sužalojimai.</p>
<p>PASLYDIMAS, NUGRIUVIMAS, KRITIMAS</p>	<p>Esant slidžioms grindims, praėjimams, pravažiuavimams ir pan. galima paslysti, pargriūti ir susižaloti. Grindų dangas, kitus paviršius nedelsiant valyti nuo slidumą sukeliančių medžiagų, lauko takus laiku valyti nuo sniego, ledo, barstyti slidumą mažinančiais mišiniais. Einant slidžiu paviršiumi, būti dėmesingam ir atsargiam.</p>

	<p>Galimi įvairūs susižalojimai dėl darbo vietų užgriozdinimo, kliuvinių judėjimo takuose. Neužgriozdinti darbo vietų, neužkrauti praėjimų pašaliniais daiktais, sužymėti nuolatinio judėjimo takus. Takuose esantys išsikišantys daiktai, grindų aukščių skirtumai, kliuviniai turi būti atitinkamai pažymėti. Einant laiptais, ką nors nešant, reikia būti atsargiam, laikytis už turėklų, nepabloginti sau matomumo.</p>
<p>KRITIMAS Į GYLĮ</p> 	<p>Angos, šuliniai, latakai turi būti uždengiami standartiniais dangčiais. Draudžiama juos uždengti plėvele, kartonu ar pan. Apie pastebėtus netvarkingus šulinius, vandens latakus objekte ar LTG teritorijoje būtina pranešti tiesioginiam vadovui ar LTG kontaktiniam asmeniui. Vietos, kur galimas žmonių kritimas į gylį turi būti aptvertos ir pažymėtos apsaugos ženklais.</p>
<p>NEPAKANKAMAS APŠVIESTUMAS</p> 	<p>Darbuotojo darbo vieta turi būti pakankamai apšviesta, tačiau neakinti darbuotojo. Nepakankamas darbo vietos apšvietimas vargina akis, greitina nuovargio atsiradimą, gali padidinti mechaninių pavojų riziką. Tamsiu paros metu būtina naudoti nešiojamus žibintus, žibintuvėlius ar pan.</p>
<p>VIBRACIJA</p> 	<p>Bendrosios ir lokalinės vibracijos pavojus. Bendroji vibracija veikia visą kūną, o lokalinė atskiras kūno dalis - rankas, kojas ir t.t. Dėl vibracijos poveikio galimi raumenų susirgimai, sausgyslių, kaulų, sąnarių susirgimai. Vibraciją galima sumažinti, mažinant šaltinio vibraciją ir panaudojant kolektyvinės apsaugos priemones (pvz. antivibraciniai kilimėliai, pirštinės).</p>
<p>ŽMOGAUS NUKRITIMAS IŠ AUKŠČIO</p> 	<p>Dirbti aukščiau nei 1,3 m gali tik tam išmokyti darbuotojai, dėvint apraišus, esant vedlinei – naudojantis ja. Darbui aukštyje naudoti tik stabilias, tvarkingas, patikrintas paaukštinimo priemones. Dirbant darbus nuo kopėčių:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kopėčias būtina tvirtai pastatyti ant lygaus ir tvirto paviršiaus (pastatymo kampas turi būti apie 70°); • neviršyti kopėčių maksimalios apkrovos; • laikytis trijų taškų taisyklės: būnant ant kopėčių ar lipant jomis, reikia išlaikyti tris kontaktinius taškus; stovėti ant kopėčių užsilipus ne aukščiau kaip 1 m iki jų viršaus, nesistoti ant viršutinių 4 pakopų.
<p>FIZINĖS TRAUMOS</p> 	<p>Norint išvengti galimų fizinių traumų būtina laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos norminių reikalavimų, būti dėmesingam ir atsargiam, dirbant dėvėti asmenines apsaugos priemones (galvos, klausos, akių, rankų, kojų ir kitas).</p>
<p>ĮPJOVIMAS, ĮDRĖSKIMAS</p> 	<p>Dėl aštrių briaunų, sudužusio stiklo, keramikos šukių ir t.t. galimi įsipjovimai, įsidūrimai, įdrėskimai. Būti dėmesingam ir atsargiam, dėvėti asmenines apsaugos priemones.</p>
<p>FIZINĖ PERKROVA</p> 	<p>Dėl pernešamo krovinio, kurio svoris viršija leistinas normas (moterims iki 10 kg, vyrams iki 30 kg). Pernešant krovinį, kilnojant, stumiant, traukiant įvairius daiktus, galima pakenkti sveikatai, ypač susižeisti nugarą. Darbuotojai turi būti apmokyti teisingai kelti, stumti krovinius rankomis.</p>
<p>ŽMOGAUS GRIUVIMAS DĖL KITŲ PRIEŽASČIŲ</p>	<p>Galimos įvairios traumos. Būtina prieš įsidarbinant ir dirbant periodiškai profilaktiškai tikrinti sveikatos būklę, domėtis tikrinimo rezultatais, prevencinėmis priemonėmis.</p>

	
PRIVERSTINĖ, NEPATOGI DARBO POZA	<p>Dirbant nepatogioje, priverstinėje darbo pozoje galimos profesinės ligos, todėl būtina keisti atliekamus darbus, daryti pertraukas, kurių dažnumą ir trukmę nustato darbo tvarkos taisyklės, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos darbo vietoje.</p>
PSICHOSOCIALINĖ RIZIKA	<p>Rizika, susijusi su darbo aplinkos sąlygomis (reikalaujančiomis didesnių pastangų, siekiant gauti tą patį rezultatą), su darbo reikalavimais (darbo krūviu, dideliu darbo tempu, sugebėjimo ir galimybės atlikti užduotis neatitikimu, neaiškiomis užduotimis), su darbo organizavimu (darbo laiko trukme, paskirstymu, darbo kontrole), su darbo turiniu (darbuotojo įtaka, informacijos kiekiu, atsakomybe, emocine įtampa, monotonišku darbu), su darbuotojų santykiais (su kitais darbuotojais, darbdaviu). Ilgai dirbant psichoemocinės įtampos sąlygomis galimas kraujospūdžio padidėjimas, širdies ritmo, psichikos sutrikimai, todėl patariama valdyti konfliktus, didinti darbuotojų psichologinį atsparumą, mažinti stresą, derinti darbo ir poilsio laiką, stengtis suprasti ir išaiškinti nesuprantamas užduotis ir situacijas, taikyti psichosocialinę riziką mažinančias prevencines priemones.</p>
APSVAIGĘ DARBUOTOJAI 	<p>Dėl apsvaigusio nuo alkoholinių ar psichotropinių medžiagų darbuotojų gali įvykti nelaimingi įvykiai. LTG teritorijoje nustatytas alkoholio kiekis iškvėptame ore ar kraujyje negali viršyti 0,00 promilių.</p>
SUSIRGIMAS INFEKCIŲ UŽKREČIAMOMIS LIGOMIS 	<p>Pajutus susirgimo simptomus, kreiptis į gydytoją, neapkrėsti kitų darbuotojų. Rekomenduojama skiepytis nuo infekcinių ligų (nesant kontraindikacijų). Paskelbus epidemiją / pandemiją laikytis papildomai nustatytų saugos priemonių. Naudoti darbdavio numatytas / išduotas apsaugos priemones.</p>

Prieš atliekant darbus LTG teritorijoje Tretieji asmenys užtikrina, kad:

1. Kai atliekami padidintos rizikos (pavojingus) darbai (aukštyje, šuliniuose, dirbantys su potencialiai pavojingais įrenginiais ir pan.), Trečiųjų asmenų darbuotojai būtų išmokyti kaip juos dirbti saugiai, darbo vietoje turėtų nustatytos formos pažymėjimus.

2. Jei Trečiųjų asmenų ir jų pasitelktų asmenų (subrangovų) darbuotojai atliks darbus (paslaugas) geležinkelių kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje (kaip nurodyta Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus trečiame skirsnyje), iki darbų (paslaugų) vykdymo pradžios Trečiųjų asmenų ir jų pasitelktų subrangovų darbų vadovai būtų išmokyti pagal LTG „Ne geležinkelio įmonių darbuotojų saugaus elgesio geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose mokymo programą“ ir gavę LTG nustatytos P-26 formos pažymėjimus, nebent LTG ir Tretieji asmenys raštu susitaria dėl kitokios lygiavertės mokymo tvarkos, kiti Trečiųjų asmenų darbuotojai būtų supažindinti su darbo geležinkelių transporte saugos reikalavimais, jų žinios patikrintos darbdavio nustatyta tvarka.

3. Jei Trečiųjų asmenų ir jų pasitelktų asmenų (subrangovų) darbuotojai atliks darbus (paslaugas) tiesiogiai arba netiesiogiai susijusius su geležinkelių transporto eismu, iki darbų (paslaugų) vykdymo pradžios būtų išlaikę eismo saugos institucijos nustatyta tvarka atitinkantį egzaminą ir gavę elektroninės ir (ar) popierinės formos fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą arba fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs

su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo reikalavimais.

4. Būnant LTG teritorijoje, Trečiųjų asmenų darbuotojas turi vykdyti ne tik savo vadovų, bet ir LTG atsakingų darbuotojų, kontroliuojančių Trečiųjų asmenų darbuotojų darbų organizavimą, teisėtus nurodymus darbuotojų saugos ir sveikatos bei geležinkelių eismo saugos klausimais.

5. Prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams rekomenduojama, o **rangovams privaloma** užpildyti pridedamą Rangovo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimyną bei pateikti jį el. paštu sauga@ltg.lt.

RANGOVO DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KLAUSIMYNAS

Rangovo darbdavio įgaliojtas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje asmuo privalo atsakyti į žemiau pateiktus klausimus ir pateikti klausimyną su atsakymais el. paštu sauga@ltg.lt

1. REIKALAVIMAI PRIEŠ PRADEDANT IR ATLIEKANT PAVOJINGUS DARBUS

Eil. Nr.	Pavojingo darbo pavadinimas	Vykdymas		Jei TAIP, tai privalomi šie veiksmai
		TAIP (+)	NE (-)	
1.	Darbas elektros įrenginiuose, įrengtuose lauke, elektros srovės pavojingumo atžvilgiu pavojingose ir labai pavojingose patalpose			-gauti leidimą iš elektros įrenginius eksploatuojančių institucijų; -paskirti atsakingą asmenį; -įrengti reikiamas kolektyvinės saugos priemones ir aptvėrimus; -turėti atestuotą energetikos personalą.
2.	Darbas su pavojingomis cheminėmis medžiagomis			-darbuotojus apmokyti ir atestuoti darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) klausimais -darbuotojus supažindinti su Saugos duomenų lapų reikalavimais.
3.	Darbai, keliantys darbuotojams užgriuvimo arba kritimo iš aukščio/į gylį pavojų			-darbuotojus apmokyti ir atestuoti DSS klausimais; -paskirti atsakingą asmenį; -įrengti reikiamas kolektyvinės saugos priemones ir aptvėrimus; -paruošti aktą leidimą pavojingiems darbams atlikti.
4.	Darbai arti aukštos įtampos tinklų (laidų)			-paskirti atsakingą asmenį; -parengti aktą leidimą pavojingiems darbams atlikti.
5.	Darbai požeminių komunikacijų apsaugos zonos			-paskirti atsakingą asmenį; -parengti aktą leidimą pavojingiems darbams atlikti.
6.	Darbai uždaroje bet kokių medžiagų talpyklose ir iš dalies uždaroje ir ankštose patalpose ar iš dalies uždaroje mašinų ir kitų įrenginių angose (šuliniuose, iškasose, tuneliuose, kolektoriuose ir kituose požeminiuose įrenginiuose)			-darbuotojus apmokyti ir atestuoti DSS klausimais; -paskirti atsakingą asmenį; -įrengti reikiamas kolektyvinės saugos priemones ir aptvėrimus; -parengti aktą leidimą pavojingiems darbams atlikti.
7.	Grunto kasyba ir tvirtinimas, kiti darbai prie aukštesnių kaip 1,5 metro šlaitų ir gilesnės kaip 1,5 metro iškasose			-darbuotojus apmokyti ir atestuoti DSS klausimais; -paskirti atsakingą asmenį; -įrengti reikiamas kolektyvinės saugos priemones ir aptvėrimus; -parengti aktą leidimą pavojingiems darbams atlikti.
8.	Potencialiai pavojingų įrenginių naudojimas (pvz. kėlimo įranga)			-darbuotojus apmokyti ir atestuoti DSS klausimais; -paskirti atsakingą asmenį; -parengti aktą leidimą pavojingiems darbams atlikti.

2. DARBUOTOJŲ INSTRUKTAVIMAS IR MOKYMAS

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar dirbantys darbuotojai supažindinami su darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) priemonėmis, kurios taikomos jų darbo vietoje?			
2.	Ar darbuotojai supažindinti su:			
	-darbų vykdymo užduotimi			
	-technologiniu projektu			
	-technologinėmis kortelėmis			
	-profesinės rizikos vertinimo kortelėmis			
3.	DSS ir priešgaisrinės saugos (toliau – GS) instruktavimų darbo vietoje žurnalų pildymo kontrolė:			
	-ar tinkamai instruktuojami darbuotojai?			
	-ar tinkamai parinktos instrukcijos (pagal pareigas ir vykdomus darbus)?			
	-ar instruktuoti visi dirbantys objekte?			
4.	Darbų vadovas turi DSS ir GS darbo vietoje instrukcijų kopijas?			
5.	Ar yra naudojamos įrenginių naudojimo (eksploatavimo) instrukcijos?			
6.	Ar darbuotojai supažindinti su įrenginių naudojimo instrukcijomis?			
7.	Ar darbuotojai tinkamai apmokyti darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, kurie dirba pavojingus darbus?			
8.	Darbų vadovas pateikia dirbančių apmokytų ir atestuotų darbuotojų sąrašą (nurodant kokius darbus apmokyti atlikti saugiai)			
9.	Numatytos (įgyvendintos) priemonės užkertant galimybę patekti pašaliniais asmenims į darbų atlikimo zoną:			
	-ar darbų atlikimo zona aptverta signaliniais aptvarais?			
	-patekimo į darbų atlikimo zoną vietos paženklintos DSS apsaugos ženklais, nurodytos privalomos dėvėti asmeninės apsaugos priemonės?			
10.	Aptvertos signaliniais aptvarais ir paženklintos pavojingos zonos šalia statomų statinių ir montuojamų (demonuojamų) konstrukcijų, virš kurių transportuojami kroviniai kėlimo kranais, ir zonos, kuriose juda mašinos?			
11.	Šachtos ir angos apsaugotos atramomis, reikiamo aukščio ir tvirtais aptvarais (su rankiniai turėklais, tarpine sija ir grindjuoste) arba kitomis lygiavertėmis priemonėmis?			

12.	Ar vykdomi darbai skirtinguose aukštuose vienoje vertikaloje?			
	-jei vykdomi, tai ar apsaugai nuo krentančių daiktų įrengtos kolektyvinės apsaugos priemonės (stogeliai, apsauginiai tinklai ir kt.)			

3. ASMENINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar darbuotojai aprūpinami tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, jei kolektyvinės apsaugos priemonės neužtikrina darbuotojų apsaugos nuo rizikos veiksnių?			
2.	Ar darbuotojai, vykdydami krovos darbus dėvi apsauginius šalmsus?			
3.	Ar darbuotojai dėvi asmenines apsaugos priemones?			
4.	Ar darbo drabužiai tvarkingi ir yra užrašai, leidžiantys identifikuoti Kliento/Rangovo darbuotoją?			

4. DARBAS SU KĖLIMO KRANAIS

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Kranų darbo vadovo kvalifikacinis pažymėjimas.			
2.	Krovinių kabinėtojų (stropuotojų) kvalifikaciniai pažymėjimai.			
3.	Ar krovinių kabinėtojai (stropuotojai) dėvi ryškiaspalves signalines liemenes, apsauginius šalmsus?			
4.	Ar yra parengtos stropavimo schemas ir su jomis supažindinti stropuotojai?			
5.	Ar naudojami tinkami krovinių kėlimo reikmenys (su gamintojo žymenimis: CE ženklas, keliamoji galia)? Kėlimo reikmenys periodiškai tikrinami?			
6.	Krovinių kėlimo įrenginiai techniškai tvarkingi, reguliariai prižiūrimi, bandomi ir tikrinami gamintojo nustatyta tvarka ir terminais?			
7.	Ar užtikrinama, kad kroviniai nebūtų keliami virš neapsaugotų darbo vietų, kuriose paprastai būna darbuotojai?			
8.	Ar darbininkai, pasitikdami krovinį, nestovi po juo?			
9.	Ar krovinių kėlimo įrenginių naudojimo metu užtikrinamas darbuotojų saugumas (apšvietimas, tvarka, atsitraukimo atstumai ir t.t.).			
10.	Ar aptveriamą laikina savaeigio krano darbo zona?			
11.	ar nėra paliekami be priežiūros pakelti kroviniai?			

12.	Ar ilgi ir didelių gabaritų kroviniai pasukami (valdomi) tik atitinkamo ilgio kobiniai arba atotampomis?			
13.	Ar kroviniai pasitinkami rankomis, kai jie yra ne didesniame nei 1m aukštyje ir atitinkamo ilgio kobiniais ir atotampomis, kroviniams esant didesniame nei 1m aukštyje?			
14.	Ar, nuleidžiant arba keliant transporto priemonėje esančius krovinius, transporto priemonės kėbule nebūna žmonių?			

5. DARBAI AUKŠTYJE

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar visi dirbantys aukštyje virš 1,3 m darbuotojai yra apmokyti saugiai dirbti (pažymėjimai)?			
Kolektyvinės apsaugos nuo kritimo priemonės (atvėrimai)				
2.	Ar kur reikalinga yra įrengtos kolektyvinės apsaugos priemonės, apsaugančios darbuotojus nuo kritimo (aptvarai arba apsauginiai tinklai) dirbant aukštyje virš 1,3 m.			
3.	Ar aptvarai įrengti tinkamai apsaugo visą darbo zoną be tarpų, yra stabilūs, ne žemesni kaip 1,1 m, su viduriniu skersiniu, apačioje 10 cm borteliu.			
4.	Ar patekimui į aukštyje esančias laikinas darbo vietas parinktos tinkamiausios ir saugios priemonės, atsižvelgiant į naudojimo dažnumą, trukmę bei nustatytą pakilimo aukštį?			
5.	Ar numatytos saugos priemonės nuo kritimo (apraišai ir jų tvirtinimo vietos) kolektyvines apsaugos priemones montuojantiems /demonuojantiems darbuotojams?			
6.	Ar naudojamos tik EN 131 standarto reikalavimus atitinkančios metalinės kopėčios?			
7.	Ar kopėčių atramos apsaugotos nuo slydimo, pritvirtinant prie jų viršutinių ir apatinių galų kopėčioms nuslysti neleidžiantį įtaisą ar panaudojant kitus slydimą eliminuojančius būdus?			
8.	Ar kopėčios tikrinamos objekte ne rečiau, kaip kas 10 dienų? (dokumentai ar kt.)			
Pastoliai				
9.	Ar pastolius statantys, ardantys, remontuojantys, perstatantys darbuotojai yra apmokyti (supažindinti su pastolių pastatymo, ardymo ir keitimo projektu)?			
10.	Ar sumontuoti pastoliai yra patikrinti, yra jų patikros po sumontavimo aktas ir įžeminimo matavimo protokolas?			
11.	Ar pastoliai pastatyti ant pakankamai tvirto pagrindo, kad nenuvirstų ar nepasislinktų, pastoliai yra stabilūs?			

12.	Ar pastoliai sumontuoti taip. Kad skydai neslankiotų, kad tarp skydų ir vertikalių kolektyvinių apsaugos priemonių nebūtų pavojingų plyšių?			
13.	Ar pilnai aptverti pastolių kraštai ir galai?			
14.	Ar tinkamai įrengtos patekimo ant pastolių priemonės (trapai, tilteliai, atremtos stabilios kopėtėlės ir pan.)?			
Darbai aukštyje naudojant AAP nuo kritimo (apraišus)				
15.	Atliekant darbus aukštyje virš 5,0m virš žemės ar perdengimo paviršiaus, kai pagrindinė priemonė, apsauganti nuo kritimo yra kūno saugos diržas – juos atlieka darbuotojai, turintys aukštalipio kvalifikaciją (vadovaujant paskirtam aukštalipio darbo vadovui, pagal išduotą paskyrą-leidimą pavojingų darbų atlikimui)?			
16.	AAP nuo kritimo priemonės yra sertifikuotos ir patikrintos (yra įrašai apie patikras ne rečiau kaip kas 12 mėn.).			
17.	Naudojamas pilnas AAP darbui aukštyje skirtas komplektas (apraišai, smūgio slopintuvas, lynas).			
18.	Ar numatyti ir įrengti AAP tvirtinimosi taškai (inkarinis įtvirtinimas).			
19.	Ar juosmeniniai apsaugos nuo kritimo diržai yra naudojami tik darbinės padėties fiksavimui ar judėjimo apribojimui (tai nėra apsaugos nuo kritimo iš aukščio priemonė).			
20.	Ar darbuotojai, esant kritimo pavojui, nuolatos naudoja AAP nuo kritimo?			
21.	Ar imtasi atsargumo priemonių dirbant ant pastolių ar kito pavojingos zonos kai plyšys tarp pastolių ir sienos yra didesnis kaip 0,4m. (Privaloma naudoti AAP nuo kritimo)?			
22.	Ar darbuotojai dėvi apsauginius šalmus su užsegtu dirželiu?			
23.	Ar numatytos priemonės, kad darbuotojas, dirbdamas ant stogo, perdangos ar kito paviršiaus, neužliptų ant silpnos konstrukcijos, trapios medžiagos ir neįlūžtų (nenuslystų)?			

6.DARBO ĮRENGINIŲ NAUDOJIMAS

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar naudojami įrenginiai, mašinos ir įranga, įskaitant rankinius įrankius su ir be variklio, techniškai tvarkingi?			
2.	Ar saugūs mobilieji savaeigiai arba nesavaeigiai darbo įrenginiai?			
3.	Ar ant darbo įrenginių yra įspėjimai ir ženklai, skirti darbuotojų saugai užtikrinti, ar įrenginiai naudojami su gamintojo numatytais apsaugomis?			

7. APSAUGA NUO ELEKTROS

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar objekte veikiančiuose elektros įrenginiuose dirba kvalifikuotas elektrotechninis personalas (turi galiojančius Energetikos darbuotojo pažymėjimus)?			
2.	Suvirinimo elektra darbus atlieka atestuoti ne žemesnės kaip PK elektrotechninės kvalifikacijos darbuotojai?			
3.	Ar kontroliuojama, kad nebūtų naudojamos O ir OI elektros izoliacijos klasės rankinės elektros mašinos ir įrankiai?			
4.	Objekte esančiuose elektros įvado skyduose, iš kurių naudojama elektra darbo reikmėms ir pajungiami kilnojami elektros įrankiai yra sumontuotos nuotėkio srovės relė (apsauganti žmones nuo galimo pažeidimo elektros srove)?			
5.	Ar elektros maitinimo kabeliai naudojami elektros ėmėjams yra apsaugoti nuo mechaninių pažeidimų (neguli ant žemės paviršiaus, nėra pakabinti žemiau kaip 2,5m praejimuose ir 4,5m važiuojamoje dalyje)?			
6.	Naudojami el. ilgikliai yra sertifikuoti ir pritaikyti naudoti lauko sąlygomis?			
	Ant visų el. ilgiklių, kilnojamų šviestuvų ir nešiojamų elektros įrankių yra inventorinis numeris ir patikros data?			
7.	Ar saugiai atliekami darbai elektros perdavimo linijų apsauginėse zonose bei šalia veikiančių elektros įrenginių? Yra suderinimai su atsakingomis institucijomis, paskyros – leidimai?			

8. DARBAS SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar tinkamai paženklintos naudojamos pavojingos cheminės medžiagos (pakuotės, talpos)? Cheminės medžiagos laikomos gamyklinėje pakuotėje?			
2.	Ar yra naudojamų cheminių medžiagų saugos duomenų lapai?			
3.	Ar saugos duomenų lapų pateikta informacija prieinama darbuotojams, ar jie su ja supažindinti?			

9. JUDĖJIMO KELIAI, VIDAUS EISMAS IR KROVINIŲ TRANSPORTAVIMAS

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA

1.	Darbui tamsiu paros metu įrengtas reikiamas dirbtinis apšvietimas?			
2.	Transporto judėjimo keliai nutiesti pakankamu atstumu nuo durų, vartų, pėsčiųjų perėjų, tarpavarčių bei laiptinių?			
3.	Ar nustatyta transporto priemonių saugaus eismo tvarka statyb vietės? Numatytos stovėjimo vietos, apribotas judėjimo greitis?			
4.	Ar užtikrinamas saugus atstumas tarp dirbančiųjų darbuotojų ir transporto priemonių?			
5.	Ar tvarkingos krovimo aikštelės ir platformos?			
6.	Ar saugūs patekimo į darbo vietas keliai (takai, trapai, tilteliai ir kt.)?			

10. BUITINĖS IR SANITARINĖS PATALPOS, PIRMOJI PAGALBA

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar buities, sanitarinės ir higienos patalpos atitinka reikalavimus?			
2.	Ar yra reikiamas praustuvų, tualetų skaičius, darbuotojai aprūpinti geriamu vandeniu?			
3.	Ar darbuotojai apmokyti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam (ar turi pažymėjimus)?			
4.	Ar yra pagrindinė pirmosios pagalbos įranga bei priemonės, ar jos paženklintose vietose? Ar gelbėjimo tarnybų telefono numeriai yra matomose vietose?			

11. PRIEŠGAISRINĖ SAUGA

Eil. Nr.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą		
		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar darbo vietoje yra pakankamas kiekis ugnies gesintuvų (galiojanti patikra), pažymėtos jų laikymo vietos?			
2.	Atliekant ugnies darbus yra išduodami leidimai atlikti ugnies darbus? Vykdomos juose nurodytos prevencinės priemonės nuo gaisro kilimo?			
3.	Ar darbuotojai supažindinti su evakuaciniais keliais ir išėjimais?			

12. ATLIEKŲ TVARKYMAS

Eil.	Reikalavimai	Duomenys apie įvykdymą
------	--------------	------------------------

Nr.		YRA	NĖRA	NETAIKOMA
1.	Ar vykdomos veiklos metu susidaro atliekos?			
2.	Ar pildoma atliekų susidarymo apskaita?			
3.	Ar rūšiuojamos susidarančios perdirbimui tinkamos atliekos ir pakartotiniam naudojimui tinkamos konstrukcijos (medžiagos), rūšiuojamos kitos atliekos – antrinės žaliavos, pavojingos atliekos?			
4.	Ar susidarančios pavojingosios atliekos supakuotos taip, kad nekeltų pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai, o laikinai laikomų pavojingųjų atliekų konteineriai ar pakuotės paženklinėti pavojingųjų atliekų ženklavimo etiketėmis?			

Rangovo (juridinio asmens) pavadinimas

Rangovo (darbdavio) įgaliotas DSS srityje asmuo

(vardas, pavardė, parašas, data)